

گه شستن ده سپيکي يتن نه مريکي بو چيایي نارارات ۴ ی ته موزا ۱۸۹۱

(توماس گاسکيل نالن) و (ج رو ويليام لوييس ساکتليبين)

وهرکيران / Jwan_khan@yahoo.com
زانکویا دهوک / فاکولتيا زانستين مروقايه تي
پشکا زمانى ټينگليزي

ل ديف بيروباوهران چيایي نارارات جهی دوو رویدان ددیروکا نشی مروقايه تيیدانه ټیکه مين ژيانا مروقی یا ل خاکا پیروزا عهده نی پهیدا بووی نهوا دهیته هه ژمارتن بنياتی نهرمه نیان ل ديف نه فسانه یين وا و دو ماهیک ژيانا مروقی ل گوپیتکا وی ژ لافاوهکا ویرانکه ر هاتیه پاراستن. جهی جوگرافی یی بهر جاڅی چيایي نارارات وهسا دیار دکهت کو تیروانینا نهرمه نیان یا په ساوه کو نارارات سه نته ری جیهانی یه. چيایي نارارات دکه قیته سهر دريژترین هیلا کیشانی ل جیهانا کهفن کو ژ سهری ناواتا چاک (رأس الرجاء الصالح) تا گهری بیرنیک ههروهسا لسهر هیلا بیابانا مهزن و ده ریایین نافخو و ژ چيایي (تارق) لسهر هیلا پالپه ستویا تا ده ریا چه یا (بایکال) سیبیریا دريژی پیددهت بهرده وام. چيایي نارارات دکه قیته سهر دیریه کا وهک هه ژ ده ریا رهش و ده ریا قه زوین و دهشتا میزوپوتامیا، نهوا نوکه سی نزماتیان ژلایي سی سیسته مین ناڅی یین جیاواز نهوین راسته و خو ژناف چيایي نارارات سهر هه لدهن. ناڅ ددهت

چ هه ریمین دی هنده دیروکا مروقايه تيی نه دیتیه و گوه لی نه بوویه. ل دیروکا وی یا تاری دا ټیمپراتوریهت هاتینه و جووینه؛ باژیر بلند بوینه و کهفتینه. ژيانا مروقی لسهر په رین نومیده واریی گهش بوویه

روگه ه

وهرزیه، بویتیه د دمه فهکولین و
وهرکیرانین مروقايه تي و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۷۰

و که قربت بی ئومیدی پرتکاندینه. چیايي نارارات نشیقه کی ژ رهمل و توزین بلند بوویی وهک هیله کا نازکا کهسک پیشکیشی چاچی دکهت، ههروهسا بهرین رهشین قولکانی؛ دگهل بهفرا رازاندی تیکهل دبن و لوتکهیه کا بریسکه دارا زیقی پیک د نینن. ژ بناری وی یی بیابانی تا سهری گوپیتکا به فری ۱۳،۰۰۰ پیت شاقولینه. بتنی جهند گوپیتکهک هه نه ل جیهانی بلنداهیا وان هنده بت (۱۷،۲۵۰ پی ل سهر ئاستی ده ریای) ژ دهشتا وی یا هه ره نرم (۲۰۰۰ پی ل روسیا و ۴۰۰۰ پی ژ لایی تورکیا) و ژ بهر قی چهندی دیمه نی وی وهسا دیار دکهت. بهروفازیا گهلهک چیایین جیهانی ته ق چیایه بتنی راوده ستایه. ناراراتا بچووک (۱۲،۸۴۰ ئاستی ده ریایه) و جهند گوپیتکین دی وهک خاله کی نه ل بهر مه زناهییا وی.

ناراراتا بچووک خالاب ئیک گه هشتنا سی ئیمبراتوریه تین هه ره مه زنه. ل گوپیتکا وی دهسته هلاتا شا و پاشا و قه یسه ری دگه هنه ئیک. هیلا سنوری روسی ژ چیا یا ناراراتا یی بچووک به رهف زنجیره گرین بلند دریز د بیت ته وا ژ

چیايي نارارتی جودا دکهن، د چارچووقی ناراراتا مه زن بو ماوه کی کورت به رهف باکوری روژئاقا دچیت و پاش ب توندی به رهف روژئاقایی دچیت. دناقبه را چیايي ناراراتا مه زن

و بچووک ب دریزاهیا زه رده به لاغ هنده هوزین قه وقازین روسی ب پاریزگاریا (سولتانی سپی) دژین داکو بیرل هوزین بی یاسا بینن.

هه ردوو چیایین نارارات پیکفه قه باره کی بشیوی هیکه کی پیکدئینن کو بریزا ۲۵ میلان به رهف باکوری روژئاقا و باشوری روژه لاتی دریزدبیت، و نیفا قی ریژی پانیا وی یه. ل ناقا قی بنارا هنده مه زن هه ردوو گوپیتکین چیا ی سه ره له ددهن. بنارین قان گوپیتکان بدریزیا ۸۸۰۰ میلان پیکفه دمینن و پشتی هینگگی ل گوپیتکا ب ریزا ۷ میلان ژیک دویر دبن. ناراراتا بچووک وهک

رووگه ه

وهرزیه، بوپته ی د دمه فه کولین و وهرکیرانین مرزقاهیته ی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۷۸

قوچه که کی نه تمام دهیته بهر چاڅ؛ لی ناراراتی مهزن پترو ده کی که لهه کا راگرتی بهنده ک ستوینین ره خامی یین گه لهک بهیز دیار دبیت. چیاپی نارارات تهوی بتنی راوه ستایی و بنیاتی وی یی پیکهاتی ژ بهرین قولکانی ههروه سا هه بوونا کور و پهقان ل دهشتا وی؛ چ گومانی ناهیلن کو نهڅ چیاپه چیاپه کی قولکانی یه. لی لسهر فی چندی را و لدیف بیرو دوزا ب هیزا زه قیناس (هیرمان نه بیچ) کوئیکه ژ وان که سین یکیم ییت بسهر چیاپی که فتین؛ دیار دکهت و دبیت کو چ نهالین قولکانی لسهر رویی ههردوو ناراراتان یی بچووک و مهزن نینن و نه بووینه. یا دروست و موکوم نهوه کو چ نهالین قولکانی و نیشانین و لسهر گوپیتکا ههردوو نارارن نینن. (جیمس برایس) تهوی ل دو ماهیک جار لسالا ۱۸۷۶ بسهر فی چیاپی که فتی، دبیت؛ چ نیشان نینن کو بهری نوکه چ نهالین قولکانی لسهر فی چیاپی نه بوون؛ بهلکو چیدبیت هه بن و ب بهرما یکین چیاپی بخو هاتبنه پر کرن. چ تومار د میژوی دا نینن کو جار که نیال هه بوینه و هاتبنه پر کرن. بهلگی بتی ل بهر دهست نهوه کو لسالا ۱۸۴۰ بیقه له رزه کی و بایه کی ویرانکه ر چیا بهیز هه ژاندهیه. گوندی تاتارین نورغاری و که مپه کا کوردان ل نشیقیا پاکوری روزه هلاتی ب تیکجاری ویران کره و که سهک ساخ نه هیلاپه چیروکا وان که دگریت. جیمس برایس و چند که سین دی چیرو کین حبه تی لسهر بلندایا به فری لسهر فا چیاپان که رباپنه کو بلندیا ۱۴۰۰ پی یا نه. ددوی ده می دا کو بلندیا وی لسهر چیاپی ته لپ ۹۰۰۰ پی بتنی یه و لده قرا قاوقازیا ۱۱۰۰۰ پی نه هه رچه نده نه قین هه دکه قنه سهر هیلا پانیا بلند. ته گهری فی چندی ژی که گهرانده وی نیکی کو هه ریا فی چیاپی دکه قیته ده قهره کا گه لهک هسک. جیمس برایس ل روزا ۱۲ نیلونی بسهر چیاپی که تیه کو نه و ده مه به فر بلندترین ناسته، نیکه مین ته ختی به فری که تیه ریا وی بلندا هیا ۱۲۰۰۰ پیان بوویه. گهشتا مه ل ۴ ته موزی دهست پیکر و نیکه مین گهشت بوو د میژوی دا، هاتیه تومار کرن مه هنده به فر ب بلندیا ۸۰۰۰ پیان دیت و هنده کا دی ب دریا ۱۰،۵۰۰. هتا وی ده می ژی گوپیتکا نارارتا بچووک یی به فر بوو لی نه داپوشی بوو. دگه ل هه بونا فی ریژا مه زنا به فری گه له کا سروشتی بوو کو مروڤ هزر کهت گه لهک جو و ربار ژ چیاپی خوار به رف دهشتی قه، لی ژبه ر سروشتی ناخا فی عهردی یی هسک، نهڅ ناڤه به رزه دبوو بهری بگه هته بنی چیاپی. هه رچه نده ده ستپیکا ته موزی بوو لی مه جویت ناڤی ل نزماتیا ۶۰۰۰ پییا نه دیتن، ههروه سا لئاسته کی بلندتر ناڤا فی چیاپی ل بن بهرا و بن عهردی دزیت و هندی مه هه ول دان ته مه نه شیاپن بگه هینه سهر چاویت وان. لسهر که میا

روگه ه

وهرزیه، بویتهی د دهته فه کولین و
وهرکیرانین مرزقابهتی و زانستی

ژماره ۵ هاقینا ۲۰۱۲

څۍ به فری، جههک لناقه راستا چیاپی نارارت هیهه کو دناق به را ۵۰۰۰ پییان تا ۹۰۰۰ پییان دریژ دبت. ته څجهه گهله کی ژبو چه رینا په زی باشه ژبه رکوز ته گهری گهلهک چیبونا خونا څو و بارینا بارانان که سک دمینت. دگهل هه لاتنا روژی بایی ل

عهردی بیابانی
گهرم هه لددهت
و ددهمی روژی
هه میی، داوه سا
دمینیت ته څ
بایی گهرمی
لگوپیتکا څی
چیاپی داپوشایی
بیه فری دبیته
ته گهری جهخت

کرنا عه وران. ژبه ر څی ئیکی گوپیتکا چیاپی نارارت ل هه یقین هاقینی دهیته څه شارتن ژ عه وران هه ر ژ ده می روژ تا قای تا روژ هه لاتتی. ل دو ماهیک روژ ژ گه شتا مه و ل ده مژ مییر ۱۵:۱ نیقرو ته م بیهخت بووین بدیتنا گوپیتکی بشوده کی زه لال. دناق که قرین نشیقینیت بلند بتنی چند نمونه کیت په زو بزین کیشی مه دیتن و هندی به ره څ خارتر دهاتین گورگ و ریشی مه ددیتن. ل څی جهی بالنده و میش گهلهک د کیمن لی مار و دوو پشک ل نشیقین نزم گهلهک دزورن. هوزین کوردان گهلهک به ره ف ناوه راستا څی چیاپی ژبه ر دهوله مه ندیا زه مین چ وی. ته څ شقانیته کوچهر و هندهک ته ته ریت نارقوریا نوی و هندهک قاققازیت روسی ل نیزیک بیرا زه رده به لاغ ژوان که سانه ییت کوئیمناهی و ته باییا څی سروشتی پیروز تیکددهن.

گهشتین چیاپی نارارت یین پیشر

ئیکه مین گهشت بو چیاپی نارارت ل سالا ۱۸۲۹ ژلایی فریدریک پاروت کو پروفیسوره کی روسی، ئهلمانی ل زانکویا دورپات هاتیه تومارکرن. پشتی دوو هه ولین سهرنه کهفتی، دکتور فریدریک شیا دگهل سی هه قالین ته رمه نی و دوو سهر بازین رووسی بگه هیته گوپیتکا چیاپی. سهره رای تهو هژمارین هاتینه تومارکرن ژ لایی وی و شایه تا هه ردوو سهر بازین رووسی تهوین دگهل چووین، گه شتا وی گومان لی هاته کرن نه بتنی ژ لایی خه لکی ده څهری څه به لکی ژ لایی هه ندهک که سین زانا و خودان دهسته هلات ل نیمپراتوریه تا رووسی. دوو

گهشتین ده سپیک یین

رووگه ه

وهرزیه، بوپته ی د دپته هه کولین و وهرکیرانین مرزقاهیته و زانستی

ژماره ۵ هاقینا ۲۰۱۲

۲۷۳

ژوان نهرمه نیین دگهل وی بسهر گوپیتکا چیا ی که تین ناشکه را کرن کو نه و گه هشتبون گوپیتکه کا گله ک بلند لی پال وی جهی، وان گوپیتکین بلندتر ل دهوروبه رین خودیتن. پشتی هنگی نه فچنده بوو بیرباو درا و دلایه همیی. پشتی (نه نونوموفی) ل سال ۱۸۳۴ (زه فیناس هییر) نه بیچ گه شتا خویا بیها ل سال ۱۸۴۵ دهست پیکر. هییر نه بیچ گه هشته گوپیتکا روژه لاتی کوب چند پیان نزمتره و چند خوله که کا دویرتره ژ گوپیتکا روژتا فا، لی پا نه چار بوو بزقرینه فه ژ بهر تیکچونا که شو هه وای. ده می وی هه قالین خوه وه ک شایهت ل بهر ده می دهسته لاتا تیریفان ی به ره هه ژ کرین، نه و ب توندی دژی وی راو دهستان و نه وان سویند خار و گووتن نه و گوپیتکا نه و گه هشتینی گوپیتکه کا دی یا بلندتر هه بوو دنا فبه را وان ل لایی روژتا فا. نه فی چندی باو دریا نهرمه نیا بهیتر لیکر کو چیا یی نارارت یی بزه حمه ته بو بسهر که فتنی و نه ف باو دریه نه هاته تیکدان ده می نه دازیاری رووسی جینیرال چودیزکو و هه قالی وی یی نینگلیزی ل سال ۱۸۵۶ بسهر چیا ی که فتین. هه رو هسا میشکی وای یی لایه نگیر ب گه شتا برایس رازی نه بو نه و ال سال ۱۸۷۶ نانکو پشتی ۲۰ سالان هاتیه نه جامدای. پشتی فی گه شتی ب دوو روژان جهنابی وی سه ره دانا دیرا نهرمه نیان ل نیچمه زدینی کر و

بو سه روکی دیری وه ک
زه لامی نینگلیزی
هاته نیاسین نه وی
نوکه ژ گوپیتکا
چیا ی هاتیه خوار.
فه رمان بهر که دیری
گووت × نه خیر،
نابیت. که س چ جار ان
نه چوویه ویری»

برایس گووت × نه ز دوی باو دری دا مه کو چ مرو ف نه شین ل سه ر چیا ی بژین ته نانهت هنده فه رمان بهر رین رووسی نه بن بین خاند ه فا کو هزر دکهن چ مرو فا پی خونه دانایه سه ر وی عه ردی پیروز هه ر ژ وه ختی بابی مه نوحی، و گووت باو دری گه له ک بهیتره ژ نیشانا و لایه نگیری گوله ک بهیتره ژ به لگا.

بدهست نه خستنا که لرهل و هاریکارین پندی بو بسهر که فتنا چیا یی نارارت

ده می نه م گه هشتینه بایه زیدی نه م ل وی باو دریی بووین کو که سه ک

روگه ه

وهرزیه، بویتهی د دمه فه کولین و
وهرکیرانین مرزقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

یې ل هیثیا مه بناقی (ریدشاردسون) کو نهو ژی مژدهدهرهکی تهمریکیه ژ نهرزوروم. پشتی نهه گههشتینه مال ب دوو سالان نامهیهک بومه هات و تیدا دیارکربو کولسه ریبیا قی کهسی هنده دزین کورد وهک زیندانی گرتبوتا کودهست تیوهردانهکا سهربازی ژ لایې کونسل (گیربچ) ل نهرزهرومی هاتییه نازاد کرن. نهو ریدانا هه بو مه هه میا ی پیشبینی کری بوو ژ بهر هندي نابیت نهه دناف هوزین کورد یین بی یاسا دا بگهرین. ژ بهر هندي نیکه مین نهه رک بو مه نهو بوو کو نهه ههول بدهین موهه سهرفی بایه زیدی بینین، دا کو نهو نامه یا کو مه ژ دهو سهروکی قه شین تورکی نینای بگه هینینه دهستین وی و کا نهو دی چ هاریکاری و پاریزگاریهکی پیشکیشی مه دکهت. لدهو وی مه قه فقازیهک دیت کو ژ خه لکی که مپا رووسی بو نهو ال زهرده به لاغی ل سهر ریکا چیا یی تارارتی، نهه قه بو کو دگهل جینیرال (چودزکو) بسهر چیا ی کهفتی ل ساللا ۱۸۵۶. موهه سهرفی و نهه فی کهسی ههر دوکان گووت کو بسهر کهفتنا چیا ی ل قی وهختی سالی تشته کی نا مومکینه، و دقیت قی ههتا پشتی دوو هه یقین دی هزری ژی نه کهین. نوکه شهش ههفتیا زویتره ژ سهه رکهفتنا جینیرال چودزکو (۱۸۱۱ ته موزی) و وهسا دبیته زویترین گهشتا کو هاتبیته تومار کرن. ههر دوکا بهیز پیشنیازا نشیفیا باکوری روژ تاقا کر نهو ا پاروت ل ساللا ۱۸۲۹ لی بسهر کهفتی و نهه بیچ قه بو جارا سیی لی زقریه. هه رچه نده بهری نوکه نهه نه چوبونه قی ریبی لی مه هزر کر کو نشیفیا باشوری روژ هه لاتنی نهو ا جینیرال چودزکو و هه فالین نینگلیز و (برایس) تیرا بورین بو گروپین بچووک بسانا هیتره. تشتهک بتی موهه سهوف یی سور بولسه نهو ژی نابیت نیزیکی چیا ی بین بی پاسه وانیا لهشکه ری تورک وهک نیشانهک بو دیار کرنا چاقدیریا حکومه تی. دگهل هندي موهه سهر ف دی نامه کی بو سهه روکی چیا ی یی کورد فریکهت و ههول بدهن بو ریکئیخستنا ساخی و رینیشاندانا مه. دهمی نهه گههشتینه سهه ر جادی پروفیسوره کی تهمریکی سهه ری خواهه ژاند و گووت × هوبین چ جار ان نهه شین وه بکهن» و لدیف دا دهنگی خو کیم کر و گووت نهو ههولین بهری نوکه خر خه یال بو و کهس نهه گههشتیه گوپیتکی ژبلی نوحی و نهو ا ههین دی نوکه کهن تشته کی نا مومکینه. ل بایه زیدی نهه نه شیا یین دارین گونجای بو راگرتنا خیفه تیت خو بدهست خو قه بینین. تشتی نهه شیا یین بدهست خو قه بینین هنده تایین چنارین هسک بون کو ستور اتیا و دوو نینچ بون. ل دو ماهیی دهمی ناسنگه ره کی خه لکی وی جهی بو مه ستوبن و بزمارین ناسنی ل دیف وی قه باری مه دقایای چیکرین بقی چهندي کیشا خیفه تی سقکتر لی هات و بو ۷ پاوند. پاش ههر نیک ژ پنیدوزهین وی دهقه ری بو مه

گهشتین ده سپیک ی پین

روگه ه

وهرزیه، بوپته ی د دغه هه کولین و وهرکیرانین مرزقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

بزمار کرنه دېنې پېلاڅیت مه دا کرن کو ژ نیکی ټینگلیزی وهرگرتبون، لی پا دا جاراکا دی دا ژی ټینته دهرځه ژبهه نه رازی بوین لسهر بهایی وان یی گران. نه سې دهمژمیرن د ناڅ بازارین نیف هه رفتی بو کرینا که لوپه لین گهشتی گه ریاین، نهوین نه هاتینه نیژهنکرن هه ر ژ ده می بومبه بارانکرنا روسی. تشتی هه ره زه حمهت ژ گهشتی نهو بو کو نه بارهه لگره کی نه رمه نی رازی که یین دا کو خرن و که لوپه لین مه ب هه ردوو گوهدریژین خوبسه ر چیا ی بیخیت.

هنده کین دی ژی بسهر چیا ی کهفتن

ټیڅار هات و موته سوفی و سه رکردی کوردان چ نه گووت، هه رچه نده نه دسور بوین گهشتا خوبه ری سه قا ټیکچیت دهست پی بکه یین. لی نابیت نه له زاتی پی بکه یین ژبه رکو نوکه سه روکی له شکه ری کاراکیلیسا میهشانی موته سه ریفی یه و نه یا جانه نه نوکه بچینه (دیوانا وی) دا نه بیته دهست تیوهردانه ک د کارین وی یین چقاکی دا. روژا پاشتر پشته شیقی نه لژوورا خو یا بچووویک دروینشتی بوین ده می هنده ک کاروانی هاتینه ژوور و نه حبه تی ماین ده می مه گوه لزمانی خوبی دایکی بوی. تولازه کی نه سمه ر لبه رامبه ری مه راوهستا و زه لامه کی ب ته مه ن خه لکی تیرولیسی بو کو دکه څیته نه مسا و کاری وینه کیشانی دکرل پاریس دگهل دا بو. نه ژه لامه نوکه لسهر رییا خویه به ټیریفانی ل رووسیا دا دیمه نین (تریبیزوندی) یین سه رنج راکیش بیینت. نه هه قالی دگهل دا خه لکی سالونیکا یه کو دکه څیته یونانی و چند ساله کال له نده ن ژیا یه و و به ری چند هه فته یه کا به رده ف ته هرائی ل ټیرانی هاتینه. نه فان هه ردو مروقان ټیک و دوو ل قوسته نټینه دیتیه و نه ژ تولازی یونانی دشیا ب ټینگلیزی و یونانی و تورکی بناخفیت له وما کاری وهرگیرانی بو فی هونه رمه ندی دکر. نه و ټیکسه ر به ره څلای پی مه څه هاتن ده می وان گوه ل × ل وانی، و هه ردوو که س ل فی جهی ژټیکڅه بون. ده می مه گوه لی بوی کو نه څ پیره میره کونافی وی (ټیگناس رافل) ټیکه ژ کوما بسه رکه فتنا چیا پی نه لب و شاره زای هه یه دبواری سه رکه فتنا چیا یا دا، مه داکوکی لیکر کو نه و ژی دگهل مه بسه ر چیا ی بکه څیت. هه رچه نده ملین وی گه له ک ټیش و نه له مین دان عه مرپی تییدا بون لی نه و رازی بودگهل مه به یت. کانتسا، کوره تولازی یونانی ژی ب دوو دلی څه رازی بودگهل مه به یت و بومه دیارکر کو وهرگیره کی زیبه که لی کاروانیبه کی ته مبه له.

رووگه ه

وهرزیه، بویته ی د دمه څه کولین و وهرگیرانی مرزڅایه تی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

دهست پيكرنا گهشتان ل چيای نارات

ل روژا پاشتر مه سهره دانا موتسه ريفی کرو کانتسا وهک وهرگير دگهل مه هات. موتسه ريفی گووت تهو دی نامه کی بو سه روکی کوردان دگهل مه فریکهت ژبه ر کو تهو بخو ههر نه هات. ل سپیدی دوو تهفسه ر دگهل مه هاتن و دوو یین دی ژی بهری مه چوون دا دهنگو یاسین چوونا مه بگه هیینی. ل ده مژمیر یازده و دهه خولهک ژ سپیده یا ۲ ته موزی کاروانی مه یی بچوویک دهست ب گهشتا خو کر. ل سه ری کاروانی هه ردوو گوو دریزین مه یین وهستای دین بارین خویی حیسل و چانتین خارنی و جلکین زیده و پیلاقین تاییهت و وهریس جادا بایه زیدی تژی دهنگ کر. هه رچه نده بایه زید دکه فته پشت قه راغا چيای لی مه چ دیمه نینن تاشکه را یین گوپیتکا چيای نه دیتن تا کو ته م چهنده کی بییان چووین و ژنیشکه کی قه گوپیتکا وی یا مه زن که فته بهر چاقین مه و ته م راوه ستاین و مه بحیبه تی سه حکی. هه رچه نده مه گه لهک گه پیتکین چيایا یین دیتن لی پا چ ژوانا ته ههستی هه بو مه چینه کریه. ته م گه لهک دویر نه چووین دهما مه دیتی کو کاروانه کی سیارین کورد ژ چيای دهینه خار، سه ر یازین مه ژی بتقه نگین خو قه و هشیاریقه به ر هف وا قه چوون و پشتی گفتوگوبه کا گرتی تهفسه رین مه

www.AraratExpedition.com

وهسا نیشان دانه مه کو هه می تشت ناسایی نه. ده می زقرینه لایی مه وهسا خوبا کر کو تهو سیاره سه رب ب پارته کی قه بون کو په یوه ندیین وان د خوش بون دگهل حکومه تا تورکی. وان د گووت، کورد ل ده می حازر دال نا قه خودا دابهش کرینه. به شهک ژوان یی رازیوین ب دان و ستاندنا دگهل حکومه تی و یین دی ژی یا خو دویر کری. لی مه وهسا هزر کر کو نمایشا پلانک بو بتنی بو پتر بدهست قه ئینانا به قشیشه کی زیده بو مانا وان یا گرنگ دگهل مه. ته هه پارچا عه ردی

گهشتان دهسپیکي یین

روگهه

وهزیه، بوپته ی د دپته هه کولین و وهرکیرانین مرزقاهی تی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۷۷

ئەم نوکە لسهەر یا هاتیه هسکر کرن ب جوکه کئی کو پشتی چولانا ۲ دەمژمیرا دگه هیتته سهر ریباری تاراس. ل وی گری ل سنوری ئەم گه هشتینی بهری دەمه کی مه دهشته کا به رفره دیت دریز دبو تا بنی چیای. ل نیزیکی وی جهی دار چنارهک بتی هه بو کو مه دیتی. کورد روینشتبوون ل بن سیبه را وی یا زهنگین دا کو خو ژ گهرما روژی بپاریزن و بیهنا خو قه دهن و دا هه سپیت وان ژی هندهک گیای بخون. تشتی سهرنجا مه راکیشای ئەو کانیکا ئافی بو ئەوا ل نیزیکی مه کو گه له کا بوش دبیت. ئەفسهران چهند پیقهک گووتنه کوردان دا کوناله باریا وان تهناکهت لی پا یا دیار بو کوچ کارتیکرن لی نه کر. وان سیاران ئەم میهشان کرینه فراقینا خو یا دهستکرد کو پیکدهات ژ هیک و شیر و په نیری بزنا. کهل و پهل و جلکین مه پارچه پارچه هاتنه پشکنین، که یف خوشی و دیلان بدهنگی بلند کرن و کو بو ته گهری هندی نیک ژمه بچیتته کامیری و د پشت گرو به را را وان وینه کهت. نیک ژ داوه تیان بهیز و ئەنی گری قه گووته هه قالین خو × ئەو چ بوو؟» ، پاشی هه میا پیکقه دنگ قه دا و گووت × دیسا ئەو چ بوو؟» پاش بله ز به ره قه سندوقا ره شقه چوون و سه حکر هندهک نامرازا. وینه گری ب حیه تی قه سه حکره ئەفسه ری دا کو شروقه کره کا گونجای بدهتت و ئەفسه ری یی ناماده بو تیبگه هیت و گووت × ئەو؟ نامیره بو گرتنا ده می یه ب روژی». گروب هه می به ره قه سندوقی قه چوون و ل دووریت ئاوینی حیه تی مان و سه رین خو خوراندن و هه ر نیکی سه حکره هه قالی خو. ئەم ناگه داری وی چهندی بوین کو ئەوین لددوور به ری مه خر د چه کدارن ب کیر و ده مانجه و تهنه گین مارتینی و رهختی وان وی ب پشتی ن وان قه. بو مه وه سا خویابو کو حکومه تا تورکی ریکه کا گه له ک کهفن بکار دئینت ب برینا چهنگین قان بالنیدین چیایا ب ریکا فروتتا باشتیرین چه کی شه را. دیاسایی دا، بنتی زیره قانین حکومه تی دشین چه کی هه لگرن لی ل هه می باژیریت تورکیا چه ک ل بازارین وا دهیتته فروتن. هه بونا قان که سان ل قی جهی درنده و نیف ئازاد نه نیشانا هیزا کوردانه لی نیشانا بی هیزیا حکومه تا تورکه کو هنده که سین خودان نا قو دهنگه کی نه باش بکار دئینن بو حکوم کرنا هنده که سین هه ژار. پشتی نیف ده مژ میری ژ بیهن قه داننی مه و هه قالین مه یین کورد خیقته تین خو داشکاندن؛ ئەوژی ل زینین هه سپین خو سیار بون و دگهل دهنگی چه کی وان و بریسکه دانا وی ل بهر تیشکین تافی به ریکانه کرن تا ژمه دیرکه تین.

رووکه ه

وهزیه، بویتە ی د دهته قه کولین و
وهکیرانین مرۆقابهتی و زانستی

ژماره 5 هه قینا ۲۰۱۲

۲۷۸

بسەرکهفتنا چپایی نارارت دناڤهرو گیا و گولاندا

ل بوبهاری تهو ریکا دزه رده به لاغ را دچیته رووسی مه هیلا و تهمل دیش دهوسا ههسپا چووینه وی ریکا کول کهمپا کوردال نشیقیا باشوری نارارت ب دو ماهیک دهیت. رهمل و بهر دهشتی د بهر به لاڤ بوون ل ، ههر چهنده کو دهستپیکا سالی بو لی زهقی ب گیایی زهر (پیش) تا پییهک و نیقا داپوشی بو. نه گهر روژا بهری قی باران لی نه کربا و بایی بهیزی باشوری روژه لاتتی نه هاتبا دا گهشتا مه گهلهکا ب زهحمهت بیت. پین مه شین بون و پهقین ژبهر تهو سهنده لین بو مه چیکرین پیچ بون و نه شیان پین مه بیارین. ههرچهنده سهقا نه گهلهکی گهرم بو لی یی هسک بو و ژبهر قی چهندی تهمل زی تیپنی بوین. ههرچهنده تهمل تیکوشه رانه ل ناقتی گهرباین لی بتتی پشتی دوو ده مژمیرا و ل بلنداهیا شهش هزار پییان و ۵۰ پییان ژ ریکی دویر شنی مه سیلاڤه کا ناقتی دیت. ههتا ژ که یفا دا رافایلی پیر خوهافیتته ناڤا سیلاڤا تهزی.

پتر ژ دوو ده مژمیران تهمل دناڤ گیا و کهسکاتی بسەر کهفتین و چهند تهمل پتر بسەر کهفتین کهسکاتی پتر لی دهات و گیایی ژ هه میان پتر قهره نفول و ته فیون و کولیلکین چپای بوون. بو مه هاته فه گیران کو تهو گیایی بچووکی بیهن خوش و ژ هه میا مشه تر ژلایی کوردان فه بو دروست کرنا چایی دهاته بکارئینان. هندی تهمل بسهرد کهفتین قان گیایان بایی ئیقاری بیهن خوشتر لی دکر. دهم بو دهمی شقانه کی گهنجی کورد ب جهله بی خویی پهزو بزنا فه دبهر مه را دبوری. لدهمی تهمل لپشت خوزقرین مه دیت کو تهمل بلندترین ژوی که قری تهوی لهنداڤ باژیبری بایه زیدی و چیدبیت ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ پییا بلندتر بیت ژ نزمترین دهشتا چپایی نارارتی. دیمه ن لسهر گری گهلهک مه زنتر دیار دکر. ههرچهنده تهمل گهلهک دوهستای بوین لی بایی ئیقاری یی تهزی و تری شهه رحا مه یا وهستای نوی کره فه. بکه نی و یاری و ترانه و سترانین نشتنیمانی پیشقه تر چووین. تهوی زهلامی پیر قیرکره سترانین مارسیلی یین فه رهنسی و دهنگی وی یی بلند ل ناف وان بهرادا دهنگ فه دا و شقانین کورد و پهزین وان حیبه تی مان. تهڤ تاوازین خه مگین بونه نه گهری هندی ترسا گاڤانی تهرمه نی ژدزین کورد بشکییت و دهمی کهمپا کوردان دیار کری تهو پشت فه زقری و وهسا ههفساری گوه دریزی خو گرت ههروه کی دی دکه فریدا که قیت. تهفسه ر بهرف سهروکی کوردانقه چون و ناما موته سهر فی دا ف وی و تهمل ژی هییدی هییدی دیقدا چووین دووی دهمی دا گاڤانی تهرمه نی و ههردوو دهورین خوماوه کی باش هیلا دناڤه را مه و خودا.

گهشتین دهسپیکای پتر

روگهه

وهرزیه، بویتهی د دهنه فهکولین و وهرکیرانین مرزفایهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

ل خیفه تگه ها کوردان

دهمی ئەم گه هشتینه خیفه تگه هین رهشین کوردان ل وی دهمی دا چاقی
روژی شنی ل ناسویی روژتاقای دا و خه لک د شوولترین دهمی خودا بوون، یا
دیاریبوو تافرهت هه می شولی دکهن و زهلامین وان ژی سه ر پشتا دهوارین خو
لدوور وان دزقرن. هنده تافرهت مژویلی دوتنا پهزو بزنی بون دکوتانا فه و هنده کین
دی مژویلی چیکرنا نیفشکی بون د مه شکادا کو پیستهک بو سی پییا یی دریز
بشیوی گیزه کا به رازیلی ل ههردوو سهرا دهاته شداندن ب وه ریسه کی کو پی د
ئینا و دهر بو ههردوو لایا و ستران دبهرا د گووتن ل پشت کینکی هندهک ژوان
تافرهتای نامیره کی هلچینی یی بچووک مه حفیر چیکدکرن هنده کین دی ته په کا
هری ددهستی دا بو و دهستی دی ته شیک تیدا بو سوف دریست. جهله بی وان ل
دا جها د چهرین، هه می گیانه وه رین وان گه لک د که هی بون بتنی سه نه بن کو
بدهنگه کی بلند د رهوین و ددانیت خو لیکد دان.

دهمهک پیقه نه چوسه روکی کورد ژ خاندنا ناما موته سه ریفی خلاس
بوی و ژ خیفه تا خوده رکته و ب سلاقه فه به ره فه مه هات. دهمی لبه ر تیشکا
روژی یا گهش راوه ستای، زهلامه کی نه گه لک دریز بو لی چا ره شو سمبیل
رهش بو ب پیچه وانا پیستی وی یی قه هوائی. وه سا یی دیار بو ژ سه رو چاقین
وی کو که سه کی درنده و گرتی یه هه رچه نده فیل و خیانهت ب چ رهنگا یا پیدقی
نه بو. گولاقه و دهر سوک لسه ر سه ری بون و چاکیته کی فارسی لسه ر شهروالی
وی دریز دبو و شیتکه ک لئا فه تانگا خو گریدابو و تفه نگه کا مارتینی بنا فه ملین
وی فه بو و رستکه کا زیری یا گران ژوورداب ستویی وی دا دهاته خار و کو وه سا
یا دیار بو ژ گه شته کا خویا توند بدهست خو فه ئیخست بو و برینشتنه کا وهک یا
ئیسما عیل دهرویشی یا ب هه بیهت روینشت بو. رازیبون لسه ر داخازکرنا وی بو
چایی خوشیه کا بی وینه بو. پشتی برینا ریکه کی بدریزیا ۱۹ میلان و بسه ر که فتن
ژ سی هزار پییا بو ههفت هزار پییا روینشتنه ک یا فه ر بو. هه رچه نده چادرین
کوردان ب دروستی وهک قه سرا بوون لی چ نه ما بو ژ بهر دکینلا سووتنا دارین ته ر
ئهم گووری بوین. وهکی مه گووتی کوسه روکی کورد راسته ئهم داخاز کرینه چایی
لی پا چا یا مه بخوبو کو ئهم و هنده هه قالین خویین نیزیک میهان کرنه سه ر. لوی
دیوانی دوو گلاس بتنی هه بون و ئهم ژی دقیا خو بگرین تا هه قالین مه یین کور
تیهنا خودشکینن. ژ دیرل نشیفیا روژتاقای هندهک تافرهت مه دیتن لبن بارین
خویین دارین کاژا وه وان دارین دفن و چاقین من تژی دکیل کرین. بدریزاهیا وان

روگه ه

وهزیه، بویتهی د دهته فه کولین و
وهکیرانین مرۆقابهتی و زانستی

ژماره 5 هه قینا ۲۰۱۲

گرا شفانین کورد گاران و جهله بین خوبزهنگا زهنگلوکا د هاژوتنه مال. براستی قان دیمه نان گهلهک کارتیکرن له کر و مه هزر کر کو ته دیمه نی تاشتیانه چ جارا نابیته نیچیرا هنده دزان. لدوماهی بی شقان و پوز گه هشته مال و هه می تشت بی دهنگیا شهقی نارام بوو. وهک ستیرین ل نه سمانا چرا نییک لدویف نیکی ههل بوو و هندی دونیا تاریتر لی دهات خیقته تگه گه شتر دکر. نه و خیقته تا نوکه نه م لب یا لاکیشه بوو ژ سوفی پوز و بزنا هاتبوو چیکرن و بدهستیت ژنین کورد هاتبوو ههلچنین. نه ژ چادره هه می درهش و قه هوائی بوون. پارچین مه زنین قان خیقته تا بباشی پیکفه نه هاتبوونه درین ژ بهر هندی ل شهقین با و باروقی ریک ددا به فرو بارانان بهینه ژوور. دیواره کی بی سهرو بهر ژ قه سه بی هاتیه دروست کرن و ل دهورو بهرین وا چادرا هاتبوو دانان دا کو ژ زه درو زیانین سروشتی بهینه پاراستن، هه ر نه و قوماش بوی دریزی و بلنداهی ژوورین نافرده تان ژ نییک جودا دکهن. بیچچه وانیه ژنین تورک و فارس کو دداپوشای و دبی دهنگن ژنین کورد تیکه لیا زه لمان دکهن و دناخفن و دکهنه کهنی وهکی وان دقیت. وا دیواریت تنک و کورت ته ناهیا دلی نازا بی ژنین کورد تیکنه دا و ژنا کورد گهله کا نازاده دپه یوهندیین خو دگهل زه لاما. ل شهقی ژی نه م حیبه تی ماین بدیمه نی جان بی چیا یین دهورو بهری مه هه چیی سهرو چاقین مه دیت با دا گازی هه قالین خو کهت دا بهین به بکه نه کهنی، و نوکتا بو خو لسه ر مه چیکهن. جلکین قان ژنا ژ شهرواله کی فرهه وهکی ته نوره کی دوو پشک و بهرقانکه کی رهنگا و رهنگ و کولاقه کی بچووکی په روکی خیچکین سووو رهش و حه لاقهک بشیوی قومچا کو بهر کی پیروز تیدا بو د نیخستنه رهخی راستی بی دینی. نهقی رو خسارا سه رنج راکیش جوانیه کا زیده ددا دیمی وان و چاڤو برین وان بی رهش. چ نیشانین شیقی د دیار نه بون حه تا مه چانتیت خو قه کرین و زادی خاڤو و هندهک که لوپه لین دی نیانینه دهر و داینه قی داکو بو مه زادی چیکهن. پشتی مه که لوپه لین خو نه داینه ژ وان شنی بتنی دوو قازانکا و دوو چایدانکا ل خیقته تا دی دیار بوون. د نیف سه عه تی دا مه دیت میه پقانداری مه و هه قالین وی کوم بون دا برسا خو تیر کهن. پشتی ده مه کی زادی مه ژی گه هشت، لی پا وهسا یا دیار بو کو ژوی زادی مه دایه قی کیم تری هاتیه لی نان ژ بهر کو مه ۱۴ هییک دابوونه قی بتنی ۶ هییک د سینیکی دا بوون و هه می زادی دی ژی وهسا بی کیم بوو. هه می کار و هه ولین وا وهسا نازک بوون کو بوونه جهی پیکه نینی. مه گووت نه م دی درازی بین لسه ر قی نیکی هه که هه می دزین کورد بین ریکان ژی وهکی قان بن. پشتی شیف بدوماهییک هاتی نه م لسه ر حیسیلکه کا ستوبر وهک مه حفیری ل دووریت

گهشتن ده سپیک ی پین

رووگه ه

وهرزیه، بویتیه د دهنه فهکولین و وهرکیرانین مرزفایه تی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

ئاگره کی رینشتین و مه چا شه خار و جگارین خو کیشان. بریکا وی چراکی ئاگری
ئهم دشیاين سه رین وا لهنداخی خو و وی حیه تیا د چاڤین وان دا ببینین ده می
مه به حسنی چیا یی ئارارتی دکر جهی نه جنا. بهری شه بدوماهییک بهیت مه
باری خو هه لسه نگاند و پاش هه می رونا هی هاتنه فه مراندن و هه می تشت بی
دهنگ بوون بتنی دهنگی هنده گیانه وه رین نقستی و دهنگی رهوینا هنده سه یا
ل هنده خیشه تگه هین دویر نه بت. هه رچه نده گوپیتکا ئارارتی یا مه زن هه شت
میلا یا ژمه دویر بولی وه سا دهاته پیش چاڤ کوئه ژده هایه که ژ جیهانه کا دی.
ژبه رعه ورین داپوشی هه ر مه نه دشیا گوپیتکا چیا یی ببینین. ئهم زقرینه بن
خیشه تین خو و مه دیت کو باشتربن جه و باشتربن به تهنی یین داینه نه فسه ران و
جهی به رده رازینکی و هنده پارچین مه حفیرا بو مه هیلا یین. یا دیار بو سیاسه تی
تایبه تمه ندیه کا گرنگتر هه بوو ژ میه قانداریی بو کوردان.

ناریشان دهسپهنگر

هه رچه نده ئهم ده مژمیر چاری سپیدی ژخه و رابوین لی پا هه تا هه فتی
سپیدی هیشتا ئهم دبن خیشه تین خو شه بوین لهیشتیا جه نابی نه فسه را هه تا ژ
خه وا خوبا ئارام رابوین پشتی دوو ده مژمیرین دی، پتر وهخت هاته هه درکر
هه تا نه فسه ران تیشتا خوبا تایبهت خاری. دهرباری تیشتا مه، مه ژی نانی
تهنک و هنده ماستی ترش خار. پشتی نه شه بدوماهی هاتی و لسه ر چوونی
وا گووت ئهم ب جه زمین خو یین له شکهری نا هیین و دقیت سنده لا بکه یینی
و لقی ده می دقیا هه سپین وان دئاماده بان. پشتی مه گووتیه ئیکی کورد بو
وان فا سنده لا چیکهت وان گووت ئهم زبده تر نا هیین هه که ۱۰ که سین دی
یین کورد دگهل مه نه هین. مه دزانی نه ژشولا هه بتنی پلانهک بو کوردان دانای
دگهل نه فسه را دا پتر پارا ژمه ودرگرن. ئهم هیشتا د بیهن فره بوین و مه تاماژه
بهندی کر کو مه هند پاره نین بدینه هنده که سا. نه ژ ناخفتنا هه وهک سیری
بوو بو وان، نه و مفایی کوردا ژ گهشتا مه بری ل قی ده می بدوماهییک هات.
لدیف رینمایین ناما موته سه ریفی نه و سی کوردین دا دگهل مه هیینه چیا یی تا
هیلا به فری بئیک جاری پاشقه چوون. بتنی هیشتین گونه هباره کی دا هیینه
سه ری ده می ناقی موته سه ریفی دهاته گووتن. لدیف ناموزگاریا هنده هه قالا
ل بایه زیدی مه به تهنی هیلانه خه ما کوردان. نه و به تهنی مه بو خو په یدا کرین
ژبن گوه دربزه کی کیشا بوون لبه ر دهریکی خیشه ته کی. دق قی ده می دا گافانی مه
یین دریز و بی هیز و نازک بی دهنک راوه ستای بوون لی پا ده م هات نه و ژی

رووگه ه

وهزیه، بویتهی د دهته فه کولین و
وهکیرانین مرۆقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

بئی دهنگیا خوشکینیت. وی ژی پسیار کر کا تهو و گیانه وه رین وی دی چه ند بریکئی فه چن. پاش گووت کونه یا مومکینه تهو قئی ریکئی ههمیی بچن. بیهن فره می لقی ده می چاکی بوو. دوی چرکی دا مه گهنگه شه راوهستاند و گووته گاقانی یان تو دی بهرده و امییی دهیی یان ژی تهو پاری حه تا نوکه ته بدهست خو فه ئینای دی ژدهست دهی و هه رهوسا گووته تهفسه را ژی کا هه وه حه تا نوکه چ کر به ههمیی دی بو موته سه ریفی فه گهرین. پشتی فان په یقان ببیدهنگی و دل شکهستی لدیف کاروانی مه هاتن. مه ب قامی پشت ب سه رچا وین خود بهست ده می تهفسه ر لویری نه بان. دسه ر هندیرا کوچ هاریکاریا مه نه دکر و تهفسه را یا دیار بوو کو بتنی تیکده ریت کاری مه نه ژ بهر کو وان چ نه د هه لگرت خو که لوپه لین خوژی و چ پیزانین نه بون لسه ر وی جهی دچووینی.

ب پنیان بهرده باکوری روژه لاتنی چپای چورین

ژ تیبینین مه یین روژین بوری، مه بریاردا بهرده و امیی بدینه ریکا باکوری روژه لاتنی هه تا گه هشتینه سه ر لیقا که قره کی بهری ل باشوری روژه لاتنی کو دریز دبوو هه تا دگه هشتیه کوپیتکا چپای. بریکا فان به رین ریکخستی ل قی ده می سالی مه شیا ته م خودیر که یین ژ ریکا به فری. ئیکسه ر پشتی مه خیفه تین خو راکرین ته م بری که قتین لی ریک نشیفر لی دهات و تهو به رین قولکانی یین دوهی هاری مه کرین ته فرو مه زن بوینه و بوینه ریکر له و هه ردوو گوو دریز شیان بزه حمهت دسه ر را بورن. ببهرده و امی دمانه لناف دیوارین بهری و بارین وان دکه تن. بهرده و ام مه هزرا خودکر کا چهوا نوحی تهو هه می ناژهل ژناقا فان بهران دا ده ربا زکرن و کر نه دگه میی دا ده می مه هه ول ددا ته م هه ردو گوو دریز ژناقا وان بهرا بئینینه ده ر. ته ری ما فان گوو دریزا چ هزرا فه یله سوفی نینه بشین بهیز دژاتیا قی ریکئی بکه ن. نارازایه ک ژ لایی مه بو ته گه ری هندی دهنگی گاقانی ل چپای ههمیی دهنگ فه دهت و ناخفتنی کریت بزمانی تورکی بیژت. ههستی یاخیبونی جاره کا دی دگهل بلند بوونا ریکا چپای بلند بوو.

گهشتین ده سپیک ی پین

روگه ه

وهزیه، بوپته ی د دپته فه کولین و وهرکیرانین مرزفایهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا 2012

ته م گه هشتینه نهاله کا که سک کو ب ماوی 1500 پییا دگه هشته بلندترین خیفه تگه ها کوردی. جاره کا دی تهفسه را بابه تی رینیشاندهرین کورد فه کر ده می خیفه تین کوردا که تینه بهر چاقین وان و رینشتن و گهنگه شه لسه ر بابه تی کر. مه بخو بریاردا ته م گفتوگوبا دگهل وان نه که یین، و بریاردا بئیک جاری چ بوو وان که سا نه که یین تهو یین چ کاران بوو مه نه که ن. ته م راوهستانین

ل خیفه تگه هی و مه داخزا هنده ک شیری کرو وان گووت × لی یی هه ی « و پشتی بورینا دهه چرکان بو مه دیار بو کو هیشتا شیر بیت گوهانیت بزنی چهنده ها میلا دویر و دناقه بهران را، و ئەقا هه بتنی پلانەک بو دا ئەفسەر بیهنا خوڤه دەن. بی تاریشه وهک هه ر جار، ئەم ۵۰۰ پیمان بسه ر که قتین ببیده نگی و ئەڤ ببیده نگی هه هاته شکانندن بدهنگی گاقانی ده می بوتلی راکی ژناڤ باری گوه دریزی نینایه دهر و گووت دی شیم ڤه خوم. ژبه رکو بتنی مه پیچهک ژی ما بوو ئەم مه جبوور بوین داخزا وی رهت کهین. لبلندیا ۸۰۰۰ پیمان نیکه مین کوما به فری که ته رییا مه و هه ردوو گوه دریزین مه مانه دناڤ به فری را و ئەم نه چار بوین دهستین خو بکهینه دئیک دا دا وان گیانه وهه رارزگار کهین. پاشی هه تا ده مژمیر ۱۰ ئەم بسه ر چیا ی که فتین تا بلندیا ۹۰۰۰ پیمان و لناڤ نهاله کا بی دهنگ و لبه ر کانیکه کا ناڤا چیا ی راهه ستاین دا فراڤینی بخوبن. ئەڤ ناڤا هه دگه ل راکیی ڤه خار. لقی جهی دیمه ن به رفره هتر لی دهیت و دهشتی هه می رهنگین خو ژ دهست دان بئیک جاری، هه رچه نده جانیا وی کیتر لی دهات لی بی سنوور مه زن بوو. مه نوکه ب رونی دیت کا چه وان لسه ر ده مین بوری دا ئەڤ به رین هه یین بورکانی ل رهخین شهق و پیقین چیا ی هاتبنه دهر و به رهف دهشت و نهالان ڤه چوو بن. ئەڤ به رین هه بیت هاتینه ش که ستن بهوکارین کهش و هه وایان و نوکه وهک زنیچه ره کا به رین ڤولکانیی شکهستی و هنده شیوین جورا و جورین نینتیکه دهینه پیش چاڤ.

تاریشه دگه ل ری نیشاندهرا

ل قی جهی گاقانی ناماژه ب لاوازا خوکر و پاش ب نیکجاری کهفت. ئەم گه هشتینه زهڤیه کا به رفره ها به فری ده می گوه دریز که تین و گریل بونه دناڤ به فری دا. ئەو نه شیان دریزی بریکی بدن هه رچه نده مه بارین و اژسه ر پشتین وان راکرن و و بناڤ ملین خوڤه دان. گاقان بی هیڤی ڤه پاش ڤه چوو و هاری مه بارین مه نه هه لگرتن هه تا سه ری گری ل وی جهی ئەفسه ر به ری مه گه هشتینی و ل هیڤیا مه ماین. د دهر نه انجامدا ئەم و (رافل) ناچار بوین باری هه ردوو گوه دریزا بتنی هه لگرتن بو ماوی نیڤ میلی دناڤ به فری دا و گاقانی بی چاره بدیق کوچ به را کهت دا نه مینته بتنی و هه ر دوو گوه دریزین خو لپشت خو هیلان. ده می ئەم گه هشتینه ئەفسه ران مه کوم بونه ک سازکر دا گه نگیه شا باری خوبکهین لی پا ئەو عه ورین گوپیتکا چیا ی ڤه شارتی نوکه چرتی لی هاتن و بارانه کی لی کر ئەم نه چار کرین ژ وی جه ژی بار کهین. ئەو عه ورین دناڤ به را مه و گوپیتکا چیا ی تارارت دا دهاتن و دچوون بتنی نیشانا دهست پیکرنا وه رزی بوون. نیک

رووگه ه

وهزیه، بویتهی د دهته ڤه کولین و
وهکیرانین مرۆڤایهتی و زانستی

ژماره 5 هافینا ۲۰۱۲

۲۸۴

تشت بتنی یی ناشکرا بوو و کو گاغان زیده تر نه دشیا بسهر چپای بکهفت و ژبه مرنی دترسیا پاشقه ب زقریت ژبه دزیت ریکا و ژبه رهندي وهکی زاروکا روینشته خار و کره گری. تاریشا هه فاللی وا ببو ریخوشکه رهک بو نه فسه را. نه وان نوکه بییکجاری نه بسهرکهفتنا خو دووپات کر. وهرگیری مه خودا دگهل پتريا راو بوو چون و گووت نه و بسهرکهفتنا خونا تیخته ترسی بی زیره قانین تورک و نه و گه هشته وی چه ندی کو مه هند به ته نی نینن نه م شه قه کی ل گوپیتکا چپای بنشین. بیی نومیدیه لی نه بی جهسارهت مه سه حکره زه لامی بی دهنگی پیر نه وی پشته قانیا مه کری، و بریکا سووربوون و هیمنیا وی مه به رسقا وی خاند. (نیگناز رافل) دی هه رل بیرا مه بیت وهک نازاترین و رژدترین پیره میر مه دژیانا خودا دیتی.

بتنی درنژدان برنکی

بتنی پلانهک نوکه یا مای نه لدیف بچین. به ته نیه کا بچووک و حیسیلکه کا سفک و وه ریسه کی بهیز و هند زاد تیرا مه دوو روژا بکهت و بتله کی چایا ته زی و هنده راکی یا تورکی ژناقه که لویه لین خو ده ریخستن و کره دناقه باره کی دا و بناقه ملین خو قه دا. پاش مه فه رمان دا نه که سین دی بزقرنه که مپا کوردا و خول زقرینا مه بگرن هتا دهین. جاره کا دی ناسمان سافی بو قه سه عهت ۲:۳۰ پشتی نیقرو، و مه درنژی دا بگه شتا خو پشتی هه قالین خو بین بی چاره هیلاین. نه م نوکه بین لبلندیا ۹۰۰۰ پیپا و مه بریاردا به رده و امیی بدهینه بسهرکهفتنا خو تا دگه هینه جهه کی بشین لی بنشین بشه ق و روژا پاشتر تمامه تی بدهینه گه شتا خو و پاش ژووردا بهین به ره قه که مپا کوردا. هه ریمه کا به فر و به رین بی به ره م لپشت مه بوو کو هیشتا مه هنده گولین نه رجوانی و هنده قه فتین دی بین گولا کو هه ر چند نه م پتر بسهرکهفت باین کی متر لی دهاتن. بسهرکهفتنا مه به ره ف زنجیرا سه ره کی یا چپایی نارارات ل باکوری روژه لاتی به رده و ام بوو، هنده جارا نه م بیارین خو قه دکه فتینه ناف به فری دا و هنده جارن ژی دکه تینه نا قه شق و ده رزین به را دالسه ر ده ست و چوکین خو. نه م گه هشتینه گوپیتکا زنجیری پشتی دوو سه عهت و نیقا نه م بسهرکهفتین. له ندافی بنی گوپیتکی ب هزار پیپا. لقی خالی بسهرکهفتنا مه ژ باکوری روژه لاتی به ره ف باشووری روژه لاتی که ت و درنژی دا بسهرکهفتنا خو هه ر بقی ناستی و نوکه ناراراتی بچووک هه می یی دیار بوو. نه م شیاین ریکه کا گه له ک ته نگ ل باکوری روناقایی وی ببینن کو به ری نوکه یا دیار نه بوو. به رمایکین زقستانا بوری لسه ر ره خین نشیقین وی دیار

گه شتین ده سپیک کی

رووگه ه

وهرزیه، بوپته ی د دپنه فه کولین و وهرکیرانین مرزقابه تی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۸۵

دکر. هه رهوسا لقییری مه زنجیرا زهرده به لاغی ددیت کو ههردوو نارارت پیکفه
گریددان و قه فقا زیا که مپین خو لی داناین. موته سه ریفی دقیا ئەم به رده ف لایی
وان قه بچین لی مه بریاردا بولایی تورکان بسه رکه فین.

راوستیان ژهر شهقی

ده مژمیر ۵:۴۵ ئیقاری مه دریزیدا ب زنجیرا چیا ل باشوری روژهلای و
گه هشتینه ل خاله کی لبلندیا ۱۱۰۰۰ پینان. لوی جهی توماری گهرمی ۳۹
پلین فه رنه ایته تومارکر، و به رده وام دهاته خوار. هه که مه به رده وامی دابایی
و ئەم لویری ماباین ئەم نه دشیا این بقان جلکین ته نک به رگیا سه رمایی بگرین
و دا گه له ک ب زه حمه ت جهه کی وه سا باش بینین لی بنقین. ژهر قی چه ندی
مه بریار دا بشه فیمیننه لویری و روژا پاشتر ژووردا به پیننه خوار. هنده که قرین
بلند لسه ری زنجیرا چیا لهندا قی مه جهی سه رنج راکیشانا مه بوون کو ئەم
خو لی بپاریزین. مه حیسیلکیته خورائیکه سن دنه قان که قراندا و به ر کوم کرن
لدوری خو و دیواره ک ژی دروست کر. بو ده مه کی ئەم مژیل بوین و مه ژبیر کر
کو باری ئەم تیدا چه ندی مه زنه. لسه ر قی دیمه نی مه زن و تژی مژل به ر چاقیت
مه، تیشکیته هه تاقی رونا هیه کا ناسکا زیری گه هانده ته ختیت به فری لدوری
مه. لپشت گوپیتکا نارارتی بچووک که سک و سوورین بریسکه دار دریز بون
بئیک ناراسته لسه ر هه ورین ب گری. لی ئەقه بتنی رهنگه ک بوو ژ ناوینا
سروشتی. پاش که سک و سوور هه ر زوی به رزه بوون و سیبه ر دریزتر و تارتر لی
هات لسه ر ده شتا نارارتی پاش تیکه ل و به رزه بوو لپشت په ردا شه قی یا تاری.
که مپین کوردان و چراکین رونا هیی به رزه بون، بتنی دهنگی سه یین وال تاربی
دهنگ قه دا.

سه قا پیچ پیچه سارد دبوو، ژ ۳۹ فه رنه نهایت بو ۳۶ و ۳۳ پاش دماوی شه قی
پلا گه رماتییی که فته دبن سفری دا. ئەو به فرا ژعه ورا که فته سه ر سه ریت مه و
میزا شیفا کو هنده ک هیکی ن نیف که لاندی و هنده نانی تورکی ییی رهق و هنده
په نیر و هنده ک چایا ته زی تیکه ل ب راکیی لسه ر ب تمامی داپوشی. راسته
چایا به فر گرتی دق قی ده می سالی دا خوشیه کا دی یا هه ی لی نه لسه ر چیا یی
نارارات لبلندیا ۱۱۰۰۰ پینان و بپلا گه رماتییا دبن سفریدا. ماموستا رافل
وه ک مه هزر کری لقی ده می گه له ک یی بکه یف بو. پشتی ئەم گه له ک دویر چووین
وی که یف خوشیا خو ده ربری و هزر دکر کو ده لیقین مه یین بسه رکه فتنی پتر لی
هاتن بتاییه ت پشتی ئەم و جه نابی هه قالین مه یین باش ژ تیک دویر که فتن.

رووگه ه

وهزیه، بویته ی د ده ته فه کولین و
وهکیرانین مرۆقابه تی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

پیره میبری هه می تشتین لبر کرنی کرپونه بهر خوژ گورا و دهست گورکا و کولاژ و شال و قاپیت و پینلاڤین مه زن و دناف بهینا مه دا خودریژ کر و ئەم هه می پینکفه دین ئیک به تهنی فه نفستین و چانته و کامیره ژی وهک بالیفک بکار ئینا. بتلی چایا تهزی ژی مه دانا بن به تهنی دگهلل خودا جه مه د نه گریت. لسهر مه و رهخین مه تژی به فر بوو و دین مه ژی دانهاله کا مه زن هه بوو کوزنجیره کا به را ژی دهست پی دکر و به رف جهه کی کویر وه کی دهره جکین تاری دچوو. بی دهنگی نه هاته شکانندن بتنی دهنگی فرینا بای نه بیت. لهنداڤی مه هه ورین تاری دهاتن و دچوون و هه ر بیهنه کی دهریک کی خوڤه دکر و به فر دباری. گهرماتیا له شی مه به فرا دین مه دا هه لاند و جلکین مه تهر کرن. هه رچه نده ئەم دناڤه فر و جه مه دی دا بوین لی مه ههست ب تیهناتیه کا بی هاوتا دکر. هندی ئەم ژهه قالین خو

www.AraratExpedition.com

جودا بوین مه چ ناڤه نه دیتیه و ئەو پیچا چایا تهزی مه هه ی ژی دڤیت بمینت بو سپیدی. نفستن د باره کی هوسا دا تشته کی نامومکین بو. لده مژمیر ئیکی شهقی دا ستیر لهنداڤ تاسویی روژهه لاتی بلند بون. بو ماوی چهند دهمژمیران مه ته ماشه ی فی دیمه نی دکر هه تا لدوماهی بی ب روناها یا هاتنا سپیدی به رزه بوی.

ههولا دوماهی بو گویتکا چایین نارارت

لبر روناها یا چراکه کا لاواز مه تیشته کا بله ز خوار، پینلاڤین خوه یین ب بزمار لپیت خوه شدانندن و هندهک که لوپه لیت گرنه دباری خوه دا و لپشتا

گهشتین ده سپیدی یین

رووگه ه

وهرزیه، بویته ی د دهنه فهکولین و وهرکیرانین مرزقاهیته ی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۸۷

خوه شداندن و تهوین دی هیلانه لبن خیشه تی حه تا دزقرین. ل دمژمیر ۳:۵۵ سپیدی و دهمی روژدهه لات ل روژا ی حوزهیرانی مه روژا خوه دهست پیکر و پاشان دیار بوو کوب زه حمه ترین کاری مه دوی روژی دا بوو. ٹیکسه ر ته م ژلایی سنووری دهشتا به فری به ره ژلایی به را قه چووین ل لایی راستی کویا دیار بوریکا بتنی یه به ره ژ به رین سه ریتتر قه دچیت. سه ری وان به را بشه ژ دبو بهستی ژ به ر هندی دقیا ته م گه له ک دهشیار باین دا نه حلیسین و دارین خوه یین ری خوه شکه ر بکاربینین دا به فری ژرییا خوه پاقرکه یین. بو ماوی سی ده مژمیرین بزه حمهت ته م لسه ر قی زنجیری دچووین و مه خوه دهه لاقیت ژ قی به ری بو سه ر به ری دی و خوه لسه ر لایین و اییت تیژ د خشاندن. هه ر بیهن بیهنه پیره میر د روینشت و بیهنه خوه قه ددا و یا دیار بوو کوی و دهستای بوو گه له ک و هه رچه ند بیهنه مه تنگ بیا دا بئه لمانی بیژت دقیت ته م هیدی هیدی سه ر که قین. لده مژمیر حه فت ته م گه هشتینه بلندیا ۱۳،۵۰۰ پییان و لپشت مه چ دیار نه بوو ژ بلی هنده ک نشیقین ب به فری داپووشی و دگه ل هنده ک به ریت ریک بدریژیا زنجیرا چیا ی کو بونه جهی مه نده هوشیا مه. ته م به ره ژقان به ران ب ری که تین و پشتی ده مژمیره کی ته م لسه ر کناری وی دراوه ستای بووین. هه قالی مه یی به ریز سه حکه ر نشیقیا ته فراز ته و بتنی هنده به رین ریک لسه ر دا به ری مه بدنه دهشتا به فری و بی هیقی قه گووت × کورا، ته ز نه شیم بگه همه گوپیتکی، من بیهنه خوه قه نه دایه بشه ژ و ته ز لسه ر پیت خوه یی دخه و دچم و دگه ل هندی ژ ی ته ز گه له کی و دهستای مه.» ته ژ په یقین هه ژدله کی شکهستی دهاتنه دهر. هه رچه نده ژ سه ری گه شتی پیره میر دژی سه ر که فتنا چیا ی بوو لی پا روحا وی یا نه لیبی هشیار بوو ده می سه ر نشیقیا که فتی لی پا ده می ته م نیزیکی نارمانجا خوه بوین و گوپیتکا چیا ی لپیش چاقیت مه ژ پییا که فت. پشتی مه پشته قانیا وی کری و رازبووی گووت دی شیم به رده و امیی ده می ته گه ر ته ز بو ماوی نیف سه عه تی بنقم و بیهنه خوه قه دده م. پاشی مه کره دنا ققاپیتی وی یی ستوبردا و به فر قه مالی و ته خته ک بو چیکر و ٹیک ژمه پشتا خوه دایی دا نه گرئل بته خاری. ته م نوکه لسه ر لیقا نهاله کا بلند بوین و ژووردا سه حدکه کیراتیا وی یا دژوار. ته ژ په قا هه یا مه زن یا ب سه ده ها پییا فره و هزاره ها کویر تاماژه بهندی دکهت کو به رین فولکانی یین چیا یی نارارات ب ناراستی باکوری روژناقای ژ باشوری روژه لاتی به یژتر کاردکه ن. چیدبیت ته ژ په قا هه مه زنتین شق بیت چیا پی بویه دوو کهر و ته ژ به رین هه ژبنی چیا ی دهست پیدکر و ژناق عه و ران به ره ژ گوپیتکا وی دچوون ببلندیا ۵۰۰ پییان. ته ژ خه تا هه به رده و ام دبوو و دچوو دنا قق دهشتی دا بهنده

روگه ه

وهرزیه، بویتهی د دمه قه کولین و
وهرکیرانین مرزقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

www.AraratExpedition.com

زنجیرین بچوویک یین
 نهالین فولکانی یا ژمه
 قه دوهی بوو بورکان ژناڤ
 ده رکه تین. بشیوه کی بترس
 نهڤ بهرین بورکانی یین سور
 و زهر ریز ببوو لسهر لیقیت
 نهالا. ههمی وه سا بشیوه کی
 مه زن ببون بهستی وه کی
 قه سره کا کریستالی لهر

تیروژکا روژی دبرسقین. چ جهین ژقی پینه تر نه بوون خه یالا کوردان هه لبرتیریت
 بو مالین نه جنین حیهه توک و نه نیشانه کا سروشتی ژقی چاکتر هه بویه بو کلوخین
 مریا.

هه قاللی مه هشیار بوو، یی گشت مه ژی بهرده و امی دا گه شتا خوه لسهر لیقا
 نهالی کو بتنی هندهک لئاڤ قی به فرا لدوری مه که قرین مه زن مه دیتن. نه م
 بهشیاریقه لدیف ده وسا پییت نیک و دو بریقه دچووین و وه کی مریه کی رهق خوه
 بدراین خوه قه گرتین. به ره کی سست دا لف لیقیت و پاش دا جهی خوه که یین
 و وه کی پیشیه کی فرین. هنده که قر دا ژووردا بو سه ده ها پییان که قنه خوه ار و
 پاش دئاڤ هه و رادا به رزه بن. بو چهند چرکه کان دا بیهنا خوه قه ده یین، چوکین مه
 وه کی گوللا لی هات بوون و بهین هه لکیشان لقی بلندیی گه له کا ب زه حمهت
 بوو. شوینه وارین بهرا بهری مه دا لیقا نهاله کی ب دویریا دوو پییا، گه له ک
 بهشیاریقه نه م بریقه دچووین و ده می مه ژووردا سه حکریه خوه اری چاقیت مه
 زقرین. نشیقی تیتر لی دهات و پیچه ک بریقه چووین وه کی گفانده کی تیتر بیه فر
 و جه مه دی لی هات. چ جهین دی نه بوون بچینی ژبلی وی ژبه رکو ریکا دی
 تژی جه مه د بو بسهر که فتن لسهر وان که قریت جه مه دگرتی تشته کی نامومکین
 بوو. مه خوه خشانند و داریت خوه دبه فری دا حیل برنه خار و دیراتیا خوه پیقا و
 به رهڤ که قری دی قه چووین. هه وره ک وه کی بوخارا ناڤا گهرم لدهوری مه و لنیقا
 قی به فری و جه مه دی راوه ستیا. ده می عه ور دویر که تی حه تاڤه کا دژوار و رون
 هات. رین مه پهق ببون و نه و چاقکین مه کرنی پیچه ک چاقیت مه پییت بئیش
 دیاراست.

ل ده مز میر ۱۱ سپیدی ته م لسهر به فری روینشتین دا دو ماهیک پارییی خوه یی

گه شتین ده سپیدی یین

روگه ه

وهرزیه، بویته ی د دپته قه کولین و
 وهرکیرانین مرزقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۸۹

زادی بخودین. مریشک
و نانن به فر گرتی وهکی
هویرکی داری لی هاتبوو
و مه هند تف نه ما بوو
وی پاری بداعیرین و
بتلی مه بیی ئافی خلاس
بو و ئەم ماینه تیپنی بو
چهند ده مژمیرا. جارهکا
دی مه دهست ب گهشتا
خوه کره فه لی چوکیت

مه رهق بیون و پیته مه دلهرزین و بتمامی خوه بداریت خوه قه گرت دا هاری مه
بکهن. بو دوو ده مژمیرین دی مه بزهحمهت ریکا خوه دناق به فری دا دکر و هنده
جارا حهتا رانین خوه دکهفتینه دناف به فری دا. یا دیار بوو کو ئەم نوکه گهلهک
نیزیکی گوپیتکا مهزنا چیای بووین ژبهه ناسمان بیی پاقر بوو و مه ب ناشکرای
پیش چاقیت خوه ددیتهن. نوکه ئەم دشیاین خیفه تگه هین رهشین کوردا و ریباری
ئاراس وهکی خه تهکا سیلقهه ر لبنی چیای لرهخی باکوری روژهه لاتی بینین. سهقا
لهنداخی مه سارتر لی هات و مه جلکین خوه یین سقک گرتن. مه هزر دکر ئەم
نوکه گهلهک نیزیکی گوپیتکی یه لی ئەم دپشت راست نه بوین ژبهه که فرهکی
بلند دکهفته بهر چاقیت مه. ده می ئەم چووینه سهه رهخین نشیقی و راوهستیا
دا به فری ژ ریا خوه پاقر کهین و پیته گو بشدینین لسهه جه مه دی پیره میری ب بی
هیزبکه گووت × هیدی، هیدی،» مه ئیک و دوو پالدا به رهه سهه ری فه و پاش ب
بی ئومیدی فه ههولهکا دی کر و ئەم لسهه نشیقیهکا به فر گرتی راوهستاین. ئەم
ژ بی هیزی کهفتینه سهه چوکیت خوه لسهه بانن وی بی نهرم پاش جارهکا دی
لسهه گوپیتکا چیایی ئارارات رابوینه فه بوهستیان فه لسهه پیته خوه.

لسهه گوپیتکا چیایی ئارارات

بو بیپههکی بتنی ئەم رینشتین دا بیپهنا خوه فه دهین و پاش مه ههست ب وی
جهی کر نهوی ئەم لی و کهیف خوهشیا خوه ده ربری بوی له شی وهستای. پاش
ئهو ئالایی ئەم ریکا نهوی ژ وهلاتی خوه ئینای مه ب دارهکی فه کر و بو جارا
ئیکی ستیرین وی برسقین ل گوپیتکا چیایی ئارکو چوار گولله ژ ده مانجا خوه
هاقیتهن لبرهاتنا روژا نازادی کو بیدهنگیا چیای ههژاند. لسهه ههوران مه

رووگهه

وهزیه، بوپتهی د دهته فهکولین و
وهسکرانین مرۆقابهتی و زانستی

ژماره 5 هاقینا 2012

بريكا خوه ناههنگا دامه زراندا كومهاره كي كر كو ليني وي جهي سي ژ بهيترين مهمله كه تانه لجهاني.

دي د وينان دا ديار بيت كو چيائي نارارت دوو گوپيتك بيت هين چند سده يارده كا ژ نيک دویرن و ژنشيشي بووني ژلايي روژهلایتي و روژناقاي دبنه دوو ستينگين ديار كو ژ نيک جودا دبن ب گه ليه كي به فري بي کير كو کيراتيا وي ۵۰ پي تا ۱۰۰ پي نه. گوپيتكا روژناقاي نه واهم لسهر دراوه ستاي يا پان بوو و نيزيكي ۳۰ تا ۴۰ پيان نزمتر بوو ژ گوپيتكا روژناقاي. ههر دوو گوپيتك وهكي زينا پشتا حيشترى بلند و خوهار ديار دكرن لسهر قوبه يا چيائي نارارت و لسهر ههر دوو كا چ شين پي و شوينه وار ديار نه بوون ژبلي به فري، ژبلي وان يين به به غائي و پاپوري لپشت خوه هيلين. هاته بيرا مه ده مي ل بچوو كاتيا خوه مه دپه رتوكين خوه يين زاروكا دا هنده وينه ديتين و نيشانا قي چي اي دكر و وه سا هاتبو وينه كرن كو بكه سكاتيي داپوشيه و ده مي لافاو بدوماهي هاتي نوح ژ گه ميا خوه هاته خار لبه ر تيروژكا روژي و نوکه نه م لسهر قي جهي دراوه ستياي نه و قي ديمه ني دبيني كو هه مي ب به فرا بي دو ماهيک داپوشي يه، و مه چ نيشانين بوركانا ژي نه ديتن بتني نه و نهالين به فري داگرتي نه بن. چ لسهر قي نهاليت به فري ديار نه بوون بتني نه و نه بيت كو پيستي چه رمي مه بي رابويه فه ژ سه رمادا دا بيرا مه بينيت كو نه م بي لسهر نهاله كا قولكاني دوه خت دا بزوتيت تاگري ژي دهر دكه تن. ديمه ن لقي جهي بي دو ماهيک بي مه زن و به ر فرا وان بوو. هه مي خيج ديار دكرن بتني زيده هيهك ژ ده شتا نارارتي. ده مي هه ور ژ پيش چاقيت مه دچوون مه هنده چراك ژ دوير فه ديتن و دناقه بيني دا و ۴۰ ميلا دوير ژ باكوري روژناقاي گوپيتكيت ره شيت نه لي غيز دكه فتنه بهر چاقيت مه و للايي باشوري روژناقاي چيائيت نزم باژيري بايه زيدي فه شار تين. مه ژلايي قه فقازيا ژي فه چ جه نه ديتن نه ويت د گووتن كو دكه فنه سه ر هيللا چيائي نارارتي وهك ل روژناقاي نه و چيائيت لدوور نه رزه رومي، و ل باشووري ده رباچه يا وان ي، و هتا ده ربا يا قه زوين. هه كه روژه كا رون و سافي با نه به س دا گوپيتكيت هه فركين قافقازيا بينين نه ويت بو ده مه كي دريژ بوينه سنوور بو جيها نا نوي، لي للايي باشووري دير دا چيائيت عه رد ي قواردو بينين نه ويت سه ري چند سالان نه فسانيت كه لدانيا جهي گه ميا نوح ي زانين. لديف تيگه هشتنا مه يا فه يله سوفي مه هزر كر كو ده شتا ناراس بو ۳۰۰۰ سالان جهي شهر و پيكدادانا بويه. وهك جهي دوو رويدانيت ميژوويي، دوو جها سه رنج راكيشانا مه گرت. وهكي چيروك و داب و نه ريت فه دگه رن به رمايكيت نه رتا كاستا بيت هاتينه

گشتن ده سپيکي پان

روگه ه

وهرزيه، بوپته ي د دغه فهكولين و وهرکيرانين مرزفاهيتي و زانستي

ژماره ۵ هاقينا ۲۰۱۲

ثاڤاڪرن ل رهځي مه يي راستي لڊيف پلانيت حه نيبالي داگيرڪه ر و هاتيه داگير
ڪرن ژ لايي له شڪهري روماني ۵۸ سالان بهري ميلادي، و ل لايي باڪوري ڦه
که لها ڪارس يا سه ردهم نهوا دهنگ و باسين وي لجهاني به لاق بوبن و هاتيه
هه رفتن ل جهنگيت تورکا.

هاتنه خوهار ژ چياني نارارات

ژ نيشڪه ڪي ڦه نه م فه جنقن ژ دهنگي بريسيبا لهن مه دا. هروبايهڪ به ره ڦنشيڻيا
باشووري روژهه لاتي چياني بسهر دکهفت. وهسا سهقا ديار دکر کويي دکه لیت
لسهر دهشتا لخواهاري. هه ور پيچ پيچه بلند دبوون و دزقرين و پتر تنيڪ دچوون
دناڦ بهرين که لي دا دنهالي دا و هه ر گه لهک پيڻه نه چوو لدووري مه زقرين. ژ
نيشڪه ڪي ڦه گه ر مه پيڻه هاته خوهار و کهفته دبن سفري دا و مژتير تر لي هات
و ببا به ليسڪي به ره ڦ لايي دي ڦه چوون و چپکين ثاڦي بسهر و چاڦيت مه ڦه و
حبري د پينووسيت مه دا ڪر نه بهستي. جل و بهرگين مه بين هاقيني گه لهک نه
دگونجاي بوون بوڦي باري ژ نيشڪه ڪي ڦه بسهر مه دا هاتين، هه ستيڪين مه زي
بيونه بهستي ژ سه ر ما دا. لڦي جهي مه ساخه لميا خوه تيدا تيخستيه مه ترسيي
هه که ژيانا مه نه بيت. هه رچه نده مه گه لهک بزه حمهت دشيا هند دویر بيپنين
لپيشيا خوه دا لسهر پيت خوهو بزقرين ل وي جهي نه م لي هاتين لي نه م دنه چار
بووين بزقرين ژ بهر هروبا پيچ پيچه خرابتر لي دهات و هه ر چهند مه دهستي خوه
کريا جهين ثاسني لسهر ري خوه شڪه ريت خوه ته زوين نه ليڪتروني ڦمه د کهفتن.
بهشيار پيڻه دناڦ هه ورادا نه م شيان شين پيت خوه بيپنين ل سه ر نشيڦي پيت چياني
نارارات و ژووردا بهيپنه خوهار به ره ڦ نهالي ڦه کونوکه ژ هه مي ده ما پتر درنده
ديار دکر. مه هزر دکر کونوکه دي گه لهکا به ترسي بيت هه که نه يا مومکين بيت
نه گه ر لڦي هروباي نه م بهيپنه خوهار لسهر ڦان که ڦرين حلي و دژوار. تشتي
بتني ددهستي مه دا نه وه کو نه م لسهر نشيڦي به فر گرتي بهيپنه خوهار. مه
دهست ب چاندنا دارين خوه کر لپشت خوه. نه وهه وايي بهيڙي هاتي نه م سڦک
کرين و ڪاري مه ب ثاسانتر لي کر لي وهسا خيراييا مه زيده کر پرچين مه رک
راوه ستاين. گه لهک ڪاره ڪي بترس بو و وهسا يا ديار بو هه ر وهک نه م ل هه واي
دفرين و عه وران هه تا ۲۰ پييا نشيڦي به رزه کر بوو. لدوماهيي نه م شيان ژبن
وان هه ورا بدهر که ڦينه بن هه تاڦا پشتي نيڦرو و ۶۰۰۰ پييا بچين و تمامي خوه
لسهر داريت خوه بگريين. نه م چ جارانه راوه ستاين هه تا گه هشتينه که مپا خوهيا
شهقا چووي دناڦ بهرادا. کيمتر بده مژميره ڪي مه نه و دوويراتي خلاص کر نه و

روگهه

وهزيه، بوپته دي دده ڦه ڪولين و
وهڪيرائين مرزقابهتي و ژانستي

ژماره ۵ هاقينا ۲۰۱۲

۹ ده‌مژمیر و نیف ژمه خاستین تا کو ئەم بسەرکه‌فین. ئەم گەهشتینه که‌مپێ دە‌مژمیر ۴ پشته نیفرو دروست ۱۲ دە‌مژمیرا پشته مه هیلائی. مه تشتین خوه لیکدان و دریزیدا ب ریکا خوهو. دقیا ئەم هه‌می شیانی خوه به‌زیخین دا بشه‌ژ بگه‌هینه که‌مپین کوردا ژبه‌ر کو بو ۲۷ دە‌مژمیرا مه چ نینه فه‌خوه‌ین ژبلی نیف بتلی چایی و تیهناتیا مه دا مه کوژیت. ئەو ته‌ختین به‌فری بین مه خوه لسهر د‌خساندن نیشانین خیانه‌تی لی دیاردکر. لقی نزماتی به‌فر د‌ه‌لیا و جوکین نا‌قی چیدکر و هنده تیفکل لجهی خوه ده‌یلا. گه‌له‌ک پیقه نه چوو هه‌تا نیک ژ براده‌ریت مه هه‌تا ملا که‌فتیه د‌نا‌ف نیک ژ‌فا نه‌الی‌ت بترس و پیچه‌ک مه‌له‌فانی کرن هه‌تا شیای جهی پیت خوه بکه‌ت. سه‌ر به‌را و که‌فرا بریکه‌فتن بزه‌حمه‌تر و بیزارتر بوو. بو دوو ده‌مژمیرا ئەم وه‌سا د‌مژیل بووین هه‌تا ژ‌نا‌ف وی هه‌وایی نیفاران قیزبه‌ک هاتیه گو‌هیت مه. مه دیت له‌ندا‌قی مه هه‌ردوو ته‌فسه‌ر و گا‌قان دیار بوون درست ل وی جهی شه‌فا به‌ری قی مه لی هیلا‌ین هه‌تا هه‌ردوو گوه‌ دریزژی له‌ی‌فیا مه بوون دا بخیر هاتنا مه بکه‌ن. ئەو ژ که‌مپێ بسه‌رکه‌فت بوون و ل وا جه‌ا د‌گه‌ریان هه‌تا شو‌ینه‌واریت مه دیتین. وا وه‌سا را‌گه‌هاند کو وا ئەم سپیدی دیتین و پاش لی به‌رزه بوینه فه‌ د‌نا‌ف هه‌وراندا. ئە‌ف چا‌قدیریا هه‌ نه‌جامی هندی بوو کو ئە‌ف که‌سین هه‌ دا هینه پرسین ژ لایی موته‌سه‌ریفی فه‌ وه‌ک به‌رپرس ژ سلامه‌تیا مه و دا جاره‌کا دی رین خوه سپی که‌نه فه‌ پشته وی کاری شه‌رمزار ته‌وی روژا چووی و بقی ریکی دی به‌خشیش ژ ی زیده بیت. چ تشت نوکه بو هه‌ردوو گوه‌ دریزا بی‌ی گران نه‌ بوو و ته‌فسه‌ران ژ ی هاریکاریا مه کر ئەم ژ دارین خوه خلاس بین.

هه‌ر وی شه‌قی ئەم دروینشته بووین ل که‌مپا کوردا لدور ناگری و وان چا‌قین حیبه‌توک. ده‌می مه چیروکا خوه بو‌فه‌د‌گه‌ریا ل نشیقی و گو‌پیتکا چیا‌یی نارارت تشته‌کی خوه‌ش بو ئەم سه‌رو چا‌قین وا ببینین. ب هه‌می هی‌شین خوه گو‌هی خوه د‌دا مه و به‌ری خوه‌د دا و دوو و سه‌رین خوه ده‌ژاند و باوه‌ر نه‌ د‌کر و تشته‌کی نا مومکین بوو. ناراراتی که‌فن وه‌ک نه‌ژده‌هایه‌کی زه‌خم ل‌بن ستیرین گه‌ش راوه‌ستای بو. بو و وان دی هه‌ر مینیت که‌لها نه‌جناو ئەو جهی نه‌ینی ین ب ترس تیر.

گه‌شتین ده‌سپیک ی...

روگه‌ه

وه‌زیه، بو‌ته‌ی د‌د‌له فه‌کولین و وه‌رکیرانین مرزفایه‌تی و زانستی

ژ‌ماره 5 هاقینا ۲۰۱۲

۲۹۳